

Republica Moldova
Curtea Supremă de Justiție

D E C I Z I E

03 septembrie 2014

mun. Chişinău

Colegiul civil, comercial şi de contencios administrativ
al Curţii Supreme de Justiție

În componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecători

Iuliana Oprea
Valentina Clevadî, Maria Ghervas

judecând recursul declarat de SRL „Steaua Victoriei”, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată a BC „Victoriabank” SA împotriva SRL „Steaua Victoriei” privind transmiterea în posesie a bunului imobil gajat în scopul stingerii datoriei acumulate de către SRL „Steaua Victoriei” a datoriei și a cererii reconvenționale a SRL „Steaua Victoriei” către BC „Victoriabank” SA privind radierea din Registrul bunurilor imobile a gajului și a preavizului despre intenția de a exercita dreptul de gaj,

împotriva încheierii Curții de Apel Chişinău din 22 mai 2014, prin care s-a admis cererea de scutire parțială de la plata taxei de stat,

C O N S T A T Ă :

Cu cerere de chemare în judecată s-a adresat BC „Victoriabank” SA împotriva SRL „Steaua Victoriei” privind deposedarea și transmiterea silită a construcției comerciale cu suprafața de 69, 1 m.p., nr. cadastral 6401401.06.34, inclusiv încăperea nelocativă cu suprafața de 29.7 m.p. nr. cadastral 6401401.026.34.001, situată în raionul Orhei, orașul Orhei str. Mihai Eminescu, nr.9/2, gajată în baza contractului e ipotecă nr. 1845 din 05.03.2008.

În același timp, la data de 30.08.2012, BC „Victoriabank” SA a depus cererea de chemare în judecată către SRL „Steaua Victoriei” cu privire la încasarea datoriei de la pîrît formată conform contractului de credit nr. 1104 din 05 martie 2008 ce constituie suma de 537 601, 76 lei.

Ulterior, și SRL „Steaua Victoriei” la data de 26.07.2013 a înaintat în ședința de judecată o cerere reconvențională către BC „Victoriabank” SA solicitînd radierea din Registrul bunurilor imobile a gajului și a preavizului despre intenția de a exercita dreptul de gaj.

Prin hotărîrea Judecătoriei Orhei din 26.11.2013 acțiunea a fost admisă integral, iar cererea reconvențională a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Nefiind de acord cu hotărîrea primei instanțe, SRL „Steaua Victoriei” a depus cererea de apel împotriva acesteia, prin care a solicitat admiterea apelului, casarea integrală a hotărîrii primei instanțe și pronunțarea unei hotărîri prin care cererea de chemare în judecată să fie respinsă ca fiind neîntemeiată, iar cererea reconvențională să fie admisă.

În același timp, apelantul, achitînd suma de 500 lei pentru taxa de stat a solicitat prin cererea de apel scutirea parțială de la restul taxei de stat la depunerea și examinarea cererii de apel, din motivul situației complicate financiare.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 22 mai 2014, s-a dispus admiterea cererii de scutire parțială de plata taxei de stat depusă de apelantul SRL „Steaua Victoriei”. S-a scutit parțial de la plata taxei de stat apelantul SRL „Steaua Victoriei”. S-a obligat să achite suma taxei de stat pentru examinarea cererii de apel în mărime de 6000 lei și i s-a acordat în acest sens termenul de pînă la data de 11.06.2014. De asemenea s-a explicat apelantului SRL „Steaua Victoriei” că în cazul în care nu se va prezenta dovada achitării taxei de stat în mărime de 6000 lei, cererea de apel va fi restituită.

Pentru a hotărî astfel, instanța de apel a indicat prevederile art. 85 alin. (4) CPC, 269-270 și art. 368 CPC al RM menționînd situația materială precară a apelantului, care a depus cererea de scutire parțială de la plata taxei de stat la declararea apelului.

Considerînd ilegală încheierea instanței de apel, la 06 iunie 2014, SRL „Steaua Victoriei” a contestat-o cu recurs, solicitînd admiterea recursului, și casarea încheierii Curții de Apel Chișinău din 22 mai 2014 cu dispunerea scutirii parțiale a SRL „Steaua Victoriei” de la plata taxei de stat pînă la suma de 500 de lei, care deja a fost achitată.

În motivarea cererii de recurs recurentul a invocat că, instanța de apel a calculat greșit taxa de stat la declararea apelului și a dispus incorect scutirea parțială.

Potrivit art. 426 alin. (3) CPC, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 3 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza dosarului și a materialelor anexate la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului în raport cu criticile invocate în recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ consideră recursul întemeiat și pasibil de a fi admis din următoarele considerente.

Conform art. 427 lit. c) CPC, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial încheierea, soluționînd prin decizie problema în fond.

Astfel, norma art. 83 alin. (1) CPC stipulează că taxa de stat reprezintă o sumă care se percepe, în temeiul legii, de către instanța judecătorească în beneficiul statului de la persoanele în ale căror interese se exercită actele procedurale de judecare a pricinii civile sau cărora li se eliberează copii de pe

documente din dosar. Prin urmare, o condiție indispensabilă pentru admiterea spre examinare a cererii de apel reprezintă plata taxei de stat, dovada căreia potrivit art. 365 alin. (4) CPC se anexează la cererea de apel.

În același timp, art. 85 alin. (1) CPC indică cine și în ce condiții sînt scutiți de la achitarea taxei de stat. În continuare se relevă faptul că potrivit alin. (2) al aceluiași articol, pot fi stabilite prin lege și alte cazuri de scutire a părților de plata taxei de stat, potrivit alin. (4) în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, persoana fizică sau juridică poate fi scutită de judecător (de instanța judecătorească) de plata taxei de stat sau de plata unei părți a ei.

Astfel legea sus enunțată, admite cazuri în care instanța judecătorească, în funcție de condițiile unui participant la proces este în drept să scutească de plata taxei de stat participantul care se încadrează în cazurile enumerate de art. 85 CPC.

Potrivit materialelor cauzei, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ a stabilit cu certitudine că, prin hotărîrea Judecătoriei Orhei din 26.11.2013 acțiunea a fost admisă integral, iar cererea reconvențională a fost respinsă ca fiind neîntemeiată. SRL „Steaua Victoriei” a atacat hotărîrea dată cu apel, și achitînd suma de 500 lei pentru taxa de stat a solicitat prin cererea de apel scutirea parțială de la restul taxei de stat la depunerea și examinarea cererii de apel, din motivul situației complicate financiare.

La 22 mai 2014 Curtea de Apel Chișinău a dispus admiterea parțială a cererii cu privire la scutirea SRL „Steaua Victoriei” de la plata taxei de stat pentru judecarea apelului.

Astfel, Colegiul reține că apelantului i s-a acordat o scutire parțială de la plata taxei de stat pentru judecarea apelului, însă Curtea de Apel greșit a calculat suma scutirii parțiale.

În acest context, argumentele invocate SRL „Steaua Victoriei” se încadrează în temeiurile de casare a încheierii recurate.

Instanța de recurs consideră concluzia instanței de apel ca neîntemeiată, avînd în vedere faptul că apelantul a justificat prin probe cerința de scutire de la plata taxei de stat.

La caz, Colegiul constată că, deși inițial BC „Victoriabank” SA a depus o cerere de chemare în judecată, solicitînd de la SRL „Steaua Victoriei” încasarea sumei de 537601 lei 76 bani, ulterior, în procesul judecării cauzei reclamantul a micșorat cuantumul acțiunii, solicitînd încasarea sumei de 286086 lei. Prin hotărîrea judecătoriei Orhei din 26 noiembrie 2013 a fost încasat de la SRL „Steaua Victoriei” în beneficiul reclamantului suma de 286086 lei. SRL „Steaua Victoriei” a contestat cu apel anume încasarea sumei de 286086 lei și nu a sumei de 537601 lei.

Instanța de apel a invocat faptul că prin hotărîrea judecătoriei Orhei din 26.11.2013 s-a dispus încasarea de la S.R.L. „Steaua Victoriei” a taxei de stat în mărime de 16228 lei, deci ținînd seama de aceasta, taxa de stat pentru

depunerea apelului ar urma să constituie 12171 lei. Această concluzie a instanței de apel este neîntemeiată și eronată, deoarece taxa de stat de 16228 lei, achitată de reclamant și încasată ulterior de la SRL "Steaua Victoriei" a fost achitată reieșind din valoarea acțiunii de 537601 lei 76 bani. Însă pe parcursul judecării cauzei SRL "Steaua Victoriei" a achitat din valoarea acțiunii suma pe care o recunoștea, iar banca, reieșind din aceasta, a micșorat cuantumul acțiunii pînă la 286086 lei. Anume această sumă a fost încasată de la SRL "Steaua Victoriei" și anume această sumă a pretinsei datorii a fost contestată cu apel, deci mărimea taxei de stat urma să fie calculată din suma de 286086 lei.

Astfel, reieșind din prevederile art. 3 alin. (1) lit. j) al Legii taxei de stat, Colegiul conchide că, din suma contestată de 286086 lei, SRL "Steaua Victoriei", în caz de nescutire de la plata taxei de stat și impunerea de a achita taxa de stat în mărime integrală, urma să achite o taxă de stat de 6437 lei ($286086 \text{ lei} \times 0,003 \times 0,75$). Avînd în vedere faptul că SRL "Steaua Victoriei" a achitat taxa de stat în mărime de 500 lei, diferența constituie **5937 lei**.

Studiind cererea de scutire parțială de la plata taxei de stat și materialele anexate la dosar, Colegiul conchide că instanța de apel corect a considerat necesar de admite cererea de scutire parțială cu 50 % de la plata taxei de stat pe apelantul SRL "Steaua Victoriei", însă calcularea sumei taxei de stat a fost făcută greșit. În acest sens, instanța de recurs consideră necesar de a obliga SRL "Steaua Victoriei" să achite suma de 3000 lei pentru taxa de stat pînă la data de 25.09.2014, din următoarele considerente.

Colegiul reține prevederile art. 5 alin. (1) din CPC, conform căruia orice persoană are dreptul la satisfacerea efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile și interesele sale legitime.

Neexaminarea cererii de apel pe motiv de neachitare a taxei de stat ar lipsi reclamantul de dreptul de a iniția acțiunea în justiție, ceea ce constituie o îngrădire a liberului acces la justiție, ca drept garantat potrivit art. 5 CPC și care se regăsește ca principiu fundamental de drept.

Potrivit prevederilor art. 85 alin. (4) CPC judecătorul este în drept să scutească partea de achitarea taxei de stat în funcție de situația materială a acestuia. Art. 6 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale legiferează că orice persoană are dreptul la judecarea cauzei în mod echitabil de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege. Astfel, instanța reține că apelantul nu poate fi îngrădit în dreptul său de a se adresa instanței cerere de apel pentru a-și apăra drepturile și interesele sale legitime.

Pornind de la circumstanțele menționate supra, Colegiul conchide asupra necesității casării încheierii Curții de Apel Chișinău din 22 mai 2014 și emiterii unei încheieri noi de admitere a cerinței de scutire parțială de la plata taxei de stat, pentru a nu admite încălcarea dreptului la o cale de atac și pentru a evita orice atingere adusă însăși substanței dreptului la un tribunal și cauza urmează

a fi restituită la Curtea de Apel Chișinău la faza depunerii cererii de apel a SRL „Steaua Victoriei”.

În lumina celor expuse, conducându-se de prevederile art. 427 lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Se admite cererea de recurs declarată de SRL „Steaua Victoriei”.

Se casează încheierea Curții de Apel Chișinău 22 mai 2014, adoptată în cauza intentată la cererea de chemare în judecată a BC „Victoriabank” SA împotriva SRL „Steaua Victoriei” privind transmiterea în posesie a bunului imobil gajat în scopul stingerii datoriei acumulate de către SRL „Steaua Victoriei” a datoriei și a cererii reconvenționale a SRL „Steaua Victoriei” către BC „Victoriabank” SA privind radierea din Registrul bunurilor imobile a gajului și a preavizului despre intenția de a exercita dreptul de gaj.

Se pronunță o nouă încheiere prin care se scutește parțial SRL „Steaua Victoriei” de la achitarea taxei de stat.

Se obligă să achite suma taxei de stat pentru examinarea cererii de apel în mărime de 3000 lei și se acordă în acest sens termenul de până la data de 25.09.2014.

Se explică apelantului SRL „Steaua Victoriei” că în cazul în care nu se va prezenta dovada achitării taxei de stat în mărime de 3000 lei, cererea de apel va fi restituită.

Se restituie cauza la Curtea de Apel Chișinău la faza depunerii cererii de apel.

Decizia este irevocabilă din momentul adoptării.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Iuliana Oprea

Judecători

Valentina Clevadi

Maria Ghervas